

Č.j.: VP/S 56/00-160

V Brně dne 20. prosince 2000

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) v řízení zahájeném z vlastního podnětu dne 17.10.2000 podle § 10 odst.1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře ve spojení s § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), rozhodl podle § 10 odst. 9 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, takto :

Správní řízení o zrušení veřejné podpory poskytnuté před nabytím právní moci rozhodnutí Úřadu o povolení výjimky dle § 6 odst. 3 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře společnosti TATRA, a.s. ve formě kapitalizace pohledávky ve výši 4.069.867.750,- Kč společností KRAS, akciová společnost, Brno jejím vkladem do základního jmění společnosti TATRA, a.s. se dle § 10 odst. 9 zákona č. 59/2000 Sb.

z a s t a v u j e .

Odůvodnění:

Dne 9.8.2000 obdržel Úřad žádost Ministerstva financí České republiky o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory (dále jen „žádost“) pro provedení kapitalizace pohledávek společnosti KRAS, akciová společnost, Brno vkladem do základního jmění společnosti TATRA, a.s. dle § 6 odst.1 zákona. Na základě této žádosti Ministerstva financí České republiky bylo dne 9.8. 2000 zahájeno správní řízení pod č.j. VP/S28/00 – 160. Jelikož žádost neobsahovala dostatek podkladů, umožňujících vydání meritorního rozhodnutí, vyžádal si Úřad dopisem ze dne 17.8.2000 jejich doplnění, které obdržel 21.9.2000. Z obdržených materiálů vyplynulo, že opatření, zakládající veřejnou podporu dle § 2 odst. 1 zákona, tedy kapitalizace pohledávky, již bylo provedeno. Vlastní kapitalizace pohledávky proběhla dne 24.7.2000 tedy, dle § 10 odst. 4 písm. b), před nabytím právní moci rozhodnutí o povolení výjimky. Proto Úřad dne 17.10.2000 zahájil z vlastního podnětu, dle § 10 zákona řízení o zrušení poskytnuté veřejné podpory.

I. Vymezení účastníků řízení

Účastníky řízení o zrušení poskytnuté veřejné podpory jsou v souladu s § 10 odst.2 zákona Ministerstvo financí České republiky a společnost TATRA, a.s.

Z výpisu z obchodního rejstříku byly zjištěny následující údaje:

- obchodní jméno: TATRA, a.s.
- den zápisu: 1.4.1992
- sídlo: Kopřivnice, Štefánikova 1163, okres Nový Jičín
- identifikační číslo: 45 19 34 44
- právní forma: akciová společnost
- základní jmění: 5 174 381 500,- Kč

II. Druh a forma poskytnuté veřejné podpory

V rámci plánovaných restrukturalizačních opatření, jejichž stručný přehled obdržel Úřad spolu se žádostí o povolení výjimky, bylo navrhováno jedno opatření, zakládající veřejnou podporu, totiž kapitalizace pohledávky společnosti KRAS, akciová společnost, Brno jejím vkladem do základního jmění společnosti TATRA, a.s.

Společnost TATRA, a.s. se delší dobu potýkala s vysokou mírou zadluženosti, která s sebou nesla značná omezení ve financování výroby. Kritická situace byla řešena až v červenci roku 1999, kdy Pracovní skupina ke sledování sociálních a ekonomických souvislostí vývoje situace v akciových společnostech ve spolupráci s Konsolidační bankou Praha, s.p.ú. připravila materiál, který byl přijat jako usnesení vlády České republiky č.817/D z 28. července roku 1999, které stanovilo konkrétní postup vedoucí k finanční stabilizaci společnosti TATRA, a.s. Základním principem bylo převzetí veškerých splatných pohledávek z bankovních úvěrů Konsolidační bankou Praha, s.p.ú. (dále jen „KOB“), nabytí majoritního majetkového podílu v TATRA, a.s. za účelem zajištění kontroly státu ve společnosti a poskytnutí finančních prostředků na znovuoobnovení provozu a zabezpečení již nasmlouvaných kontraktů. Konečným řešením pro společnost je nalezení strategického partnera a prodej příslušného akciového podílu.

Dne 20.8.1999 se přistoupilo k realizaci zmíněného usnesení vlády, neboť KOB začala vykupovat pohledávky za společností TATRA, a.s. Dne 25.8.1999 byla mezi KOB a společností Škoda, a.s. uzavřena Smlouva o úplatném převodu cenných papírů, kterou KOB nabyla akcie odpovídající 43% podílu na základním jmění společnosti TATRA, a.s. Mimo to poskytla KOB společnosti TATRA, a.s. úvěr v celkové výši 400 mil. Kč ve dvou částech, tj. dne 12.8.1999 prvních 200 mil. Kč a 7.10.1999 druhých 200 mil.Kč.

K 31.3.2000 činila celková výše pohledávek KOB po splatnosti 4 159 867 950,44 Kč, přičemž všechny byly klasifikovány jako ztrátové.

V době, kdy nebyly evidovány žádné nabídky potencionálních investorů a kdy bylo nezbytné řešit tíživou finanční situaci co nejrychleji vzhledem k zákonné povinnosti představenstva podat návrh na konkurz (§ 193 zákona č.513/1991 Sb., obchodní zákoník, dále jen „Obch.Z“), byla vybrána varianta navýšení základního jmění formou kapitalizace zmíněných pohledávek. Vyvstal ovšem problém kolize s ustanoveními zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, neboť pokud by zmíněné pohledávky kapitalizovala sama KOB, navýšil by se její podíl na základním jmění společnosti TATRA, a.s. na 88 %. Zákon o bankách však umožňuje získat bance majetkový podíl v právnické osobě nejvýše 50 %. Proto byla dne 8.6.2000 uzavřena

Smlouva o postoupení pohledávek KOB v celkové nominální hodnotě 4.069.867.950,44 Kč na společnost KRAS, akciová společnost, Brno, která je 100% dceřinou společností Fondu národního majetku České republiky. Dne 12.6.2000 odsouhlasila valná hromada společnosti TATRA, a.s. kapitalizaci pohledávek společnosti KRAS, akciová společnost, Brno ve výši 4.069.867.750,- Kč jejich vkladem do základního jmění postupem dle § 59 odst. 7 Obch.Z. Dne 24.7.2000 byla uzavřena Smlouva o postoupení pohledávky mezi společnostmi KRAS, akciová společnost, Brno a společností TATRA, a.s. Dnem účinnosti této smlouvy, tedy 24.7.2000, byl splacen vklad společnosti KRAS, akciová společnost, Brno do základního jmění společnosti TATRA, a.s. a zároveň zanikly všechny pohledávky společnosti KRAS, akciová společnost, Brno vůči společnosti TATRA, a.s. V současné době tedy činí podíl státu na základním jmění společnosti TATRA, a.s. přes 90 %.

III. Právní analýza

V § 1 odst. 1 zákona je upraven postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé). Čl. 64 odst. 1 bod iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží. Čl. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č.1/98 Rady přidružení, dále jen „Prováděcí pravidla“). Čl. 2 Prováděcích pravidel stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel článku 92 Smlouvy o založení Evropských společenství, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.

V § 3 písm. a) zákona se stanoví, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků, přičemž veřejnými prostředky se rozumí dle § 3 písm. b) zákona prostředky státního rozpočtu včetně prostředků splatných a neuhrazených, prostředky státních finančních aktiv, státních fondů, Fondu národního majetku České republiky, veřejného zdravotního pojištění, České národní banky, prostředky rozpočtů územních samosprávních celků a prostředky právnických osob vlastněných státem plně nebo v míře, která mu v nich umožňuje vykonávat kontrolu, pokud jsou tyto prostředky používány způsobem neodpovídajícím principům trhu.

Proces kapitalizace pohledávek probíhá na základě ustanovení § 59 odst. 7 Obch.Z., kde se uvádí, že vkladem do základního jmění společnosti může být se souhlasem valné hromady i v nominální hodnotě vložená pohledávka, kterou má vkladatel vůči této společnosti. Vklad je splacen ke dni účinnosti smlouvy o postoupení pohledávky. K témuž dni pohledávka a jí odpovídající dluh zanikají. Kapitalizací pohledávky je společnosti TATRA, a.s. poskytnuta výhoda tím, že dojde k odstranění závazků vůči KOB, tedy instituci spravující veřejné

prostředky, a zaniknou důvody pro vyhlášení konkurzu na TATRA, a.s., která tedy může pokračovat v podnikatelské činnosti.

Kapitalizace pohledávky je jedna z forem jakou stát nabývá majetkovou účast ve společnosti, což je uvedeno v článku 2 „Aplikace článku 92 a 93 Smlouvy o Evropském hospodářském společenství na podíly veřejných institucí“ (uveřejněno v Bulletinu EC 91984, dále jen „Aplikace“). Nabytí podílu ve společnosti je posuzováno jako veřejná podpora, pokud veřejná instituce poskytující kapitál nejedná jako soukromý investor, tj. její počínání nesměruje k dosažení maximálního zisku.

Kapitalizace pohledávky byla v tomto případě provedena u společnosti, která se nacházela v obtížích, dle definice obsažené v Pravidlech pro záchranu a restrukturalizaci firem v obtížích (OJ C 288, ze dne 9.10.1999), a nebyla splněna kritéria principu soukromého investora. Evropská komise obezřetně sleduje reakce dalších věřitelů a v případě, že tito nenásledují kroky státu, je aktivita státu považována za veřejnou podporu, jak bylo konstatováno v rozhodnutí Evropské komise ve věci společnosti Bull (publikováno v OJ L 386 31/12/1994). Aby kapitalizace pohledávky nebyla za veřejnou podporu považována, je nutné prokázat, že stát jedná v souladu s principy soukromého investora. Podmínkou je, že stát získá prodejem společnosti více než byly náklady s tím spojené, že cena, kterou stát utrží za svůj podíl ve společnosti, převyšší cenu za jakou by realizoval svou pohledávku.

KOB, potažmo KRAS, akciová společnost, Brno jedná z podnětu vlády a z pohledu hospodářských výsledků se v případě KOB jedná o společnost velmi ztrátovou. Na proběhlý proces kapitalizace je nutno pohlížet jako na celek. KOB začala v půli roku 1999, na popud vlády, vykupovat splatné pohledávky za společností TATRA, a.s., která byla v té době ve velkých obtížích. Obdobnou transakci by žádný soukromý investor nerealizoval pro její velkou rizikovost a ztrátovost. Celá akce je pro KOB vysoce ztrátová, neboť do ní vložila prostředky v nominální hodnotě cca 4 mld. Kč a doposud není znám ani potencionální investor, natož cena, za kterou bude majetkový podíl státu prodán.

Je skutečností, že většina opatření byla učiněna před účinností zákona, ovšem souhlas vlády s nabytím majetkové účasti KOB ve společnosti TATRA, a.s. byla dán až usnesením vlády České republiky č. 497 ze dne 15.5.2000, tedy po účinnosti zákona. Taktéž realizace veškerých opatření zmíněné kapitalizace spadá do období po účinnosti zákona.

Dle § 2 odst.1 zákona je veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže, tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie, neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. Dle § 2 odst. 2 zákona platí zákaz veřejné podpory podle odst.1, pokud tento zákon nestanoví jinak nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.

Vzhledem k tomu, že Úřad ve správním řízení č.j. VP/S28/00 – 160, zahájeném podle §6 odst.1 zákona na základě žádosti o povolení výjimky ze zákazu poskytování veřejné podpory pro společnost TATRA, a.s., zaslané dopisem Ministerstva financí České republiky, č.j. 194/61 640/2000 vydal dne 11. prosince 2000 rozhodnutí, ve kterém dle § 6 odst. 3 písm.b) zákona veřejnou podporu společnosti TATRA, a.s. ve formě kapitalizace pohledávky společnosti KRAS, akciová společnost, Brno, ve výši 4 069 867 750,- Kč povolil s podmínkami, rozhodl se Úřad správní řízení o zrušení poskytnuté veřejné podpory dle § 10 odst. 9 zákona zastavit.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí v souladu s § 10 odst. 10 zákona nelze podat rozklad.

Ing. Josef Bednář
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Obdrží:

Ministerstvo financí České republiky
k rukám Ing. Jana Mládky, CSc.
I. náměstka ministra
Letenská 15
118 10 Praha 1

TATRA, a.s.
k rukám Dr. Ing. Petra A.Urbana
Generálního ředitele
Štefánikova 1163
742 21 Kopřivnice